

Barbara Sokołowska¹,
Magdalena Zasadzka¹,
Anna Kulik²,
Andrzej Borzęcki¹

¹Katedra Zdrowia, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
²Zakład Kosmetologii, Wydział Turystyki i Zdrowia, Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Filia w Białej Podlaskiej

Ocena stanu wiedzy na temat zakażeń HPV wśród mieszkańców powiatu bialskiego i parczewskiego

Assessment of knowledge on HPV infection among residents of the regions of Biała Podlaska and Parczew

STRESZCZENIE

Wstęp. *Human papilloma virus* (HPV) może być przyczyną łagodnych zmian skórnych, a także nowotworów złośliwych, takich jak rak szyjki macicy i rak prącia.

Cel pracy. Ocena poziomu wiedzy na temat wirusa HPV wśród mieszkańców powiatu bialskiego i parczewskiego.

Materiał i metody. Badaniami objęto 156 mieszkańców powiatu bialskiego i parczewskiego. Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki. Mniej niż połowa badanych deklaruwała znajomość zagadnień dotyczących HPV; 51% badanych z powiatu parczewskiego i 38% z bialskiego wiązało zakażenie HPV z rakiem szyjki macicy i występowaniem kłykciny kończystych. Za najskuteczniejszą metodę zapobiegania zakażeniu HPV ankietowani uznali prezerwatywy. Źródłem wiedzy dotyczącej HPV były dla ankietowanych informacje od znajomych i media.

Wnioski. 1. Wiedza badanych na temat wirusa HPV jest niewystarczająca. 2. Wśród ankietowanych istnieje konieczność uzupełnienia wiedzy dotyczącej dróg zakażenia HPV i sposobów zapobiegania tym zakażeniom.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, tom 9, nr 3, 200–202

Słowa kluczowe: zakażenie, wirus hpv, wiedza

ABSTRACT

Introduction. Human papilloma virus (HPV) can cause mild skin lesions as well as malignancies such as cervical cancer and penile cancer.

Aim of the study. Assessment of the level of knowledge on HPV among residents of the regions of Biała Podlaska and Parczew.

Material and methods. The study included 156 residents of the regions of Biała Podlaska and Parczew. Diagnostic survey was a research method. An author's questionnaire was a proprietary research tool.

Results. Less than 50% respondents declared knowledge of issues related to HPV; 51% of the Parczew region and 38% of the Biała Podlaska region associated HPV with cervical cancer and the occurrence of genital warts. According to the respondents, the most effective method of preventing HPV infection is a condom. Information from friends and the media was the main source of knowledge about the HPV among the respondents.

Conclusions. 1. The knowledge of respondents about HPV is insufficient. 2. Among the respondents, there is the need to supplement the knowledge on the methods of preventing HPV.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, vol 9, no 3, 200–202

Key words: infection, HPV, knowledge

Adres do korespondencji:

dr. n. med. Barbara Sokołowska
Katedra Zdrowia, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
e-mail: ryba72@op.pl

WSTĘP

Human papilloma virus (HPV) należy do grupy heterogennej wirusów DNA, które wchodzi w skład rodziny *Papillomaviridae* [1, 2]. Wirus ten jest przenoszony przez kontakt z naskórkiem lub drogą płciową u osób aktywnych seksualnie. W niektórych przypadkach infekcja następuje podczas porodu. Wirus HPV może być przyczyną łagodnych zmian skórnych o charakterze brodawek lub kłykciny kończystych, a także nowotworów złośliwych, takich jak rak szyjki macicy, który jest drugim co do częstości występowania i przyczyn zgonów wśród kobiet w Polsce [3, 4].

CEL PRACY

Celem pracy była ocena poziomu wiedzy na temat HPV wśród mieszkańców powiatu bialskiego i parczewskiego.

MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono wśród 156 losowo wybranych mieszkańców powiatu bialskiego i parczewskiego.

W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety. Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy.

WYNIKI

Mniej niż połowa ankietowanych deklaruowała, że posiada wiedzę dotyczącą HPV (tab. 1).

Wśród ankietowanych 38% z powiatu bialskiego i 51% z parczewskiego jako konsekwencję zakażenia HPV wymieniło raka szyjki macicy i kłykciny kończyste (tab. 2).

Za główne drogi przenoszenia się zakażenia HPV ankietowani wymienili drogę płciową oraz drogę krwio pochodną (tab. 3).

Większość ankietowanych było zdania, że czynnikiem sprzyjającym zakażeniu HPV jest obniżona odporność organizmu. Tylko co trzeci badany wskazał, że zakażeniu sprzyja wczesna inicjacja seksualna (tab. 4).

Większość badanych wskazała, że głównym sposobem zapobiegania zakażeniu HPV jest używanie prezerwatyw. Mniejszy odsetek badanych jako profilaktykę wskazał szczepienia (tab. 5).

Wiedzę na temat HPV ankietowani zdobyli głównie od znajomych oraz z mediów (tab. 6).

DYSKUSJA

Najwyższe ryzyko zakażenia HPV istnieje wśród dziewcząt rozpoczynających współżycie płciowe. Ważne jest, aby skuteczne programy edukacyjne wyprzedzały inicjację seksualną [5]. Istotnym elementem profilaktyki zakażeń HPV są szczepienia ochronne. W niektórych krajach szczepieniu poddaje się wszystkie dziewczynki przed rozpoczęciem inicjacji seksualnej [2].

Badania Nagórskiej i wsp. wskazują, że około 90% populacji zna podstawowe informacje o HPV [6]. W badaniach własnych mniej niż połowa ankietowanych deklaruwała znajomość zagadnień dotyczących HPV. Tylko 38% ankietowanych z powiatu białskiego i 51% z parczewskiego znało związek zakażenia HPV z rakiem szyjki macicy. Za najskuteczniejszą metodę zapobiegania zakażeniu HPV ankietowani uznali prezerwatywy. Mniejszy odsetek badanych miał wiedzę o skuteczności szczepień ochronnych. Badania różnych autorów potwierdzają niski poziom wiedzy społeczeństwa na temat skuteczności szczepień [3, 6, 7] i jednocześnie wskazują, że prowadzone wśród młodzieży akcje edukacyjne są istotnym elementem profilaktyki [8–10].

Źródłem wiedzy o HPV wśród ankietowanych były głównie informacje od znajomych oraz media. Podobne wyniki badań prezentują również inni autorzy [11].

WNIOSKI

1. Wiedza badanych na temat HPV jest niewystarczająca.
2. Wśród ankietowanych istnieje konieczność uzupełnienia wiedzy dotyczącej zakażenia HPV i sposobów zapobiegania tym zakażeniom.

Tabela 1

Wiedza badanych dotycząca HPV

Wiedza na temat HPV	Powiat białski						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tak	21	45	12	38	33	42	14	38	10	25	24	31
Nie	11	23	8	25	19	24	10	27	10	25	20	26
Nie wiem	15	32	12	38	27	34	13	35	20	50	33	43

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

Tabela 2

Wiedza badanych na temat chorób wywołanych HPV

Konsekwencje zakażenia HPV	Powiat białski						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Rak szyjki macicy, kłykciny kończyste	19	40	12	38	30	38	27	73	13	33	40	51
Wysypka, utrata wzroku	14	30	11	34	25	32	9	24	20	50	29	38
Żółtaczkę, marskość wątroby	4	9	3	9	7	9	1	3	1	2,5	2	3
Inne (grypa)	10	21	6	19	16	21	0	0	6	15	6	8

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

Tabela 3

Znajomość drogi szerzenia się zakażenia HPV

Droga zakażenia	Powiat białski						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kropelkowa	11	24	6	18	17	22	8	22	10	25	18	23
Krew	17	37	22	67	39	49	13	35	8	20	21	27
Płciowa	18	39	5	15	23	29	16	43	22	55	38	49

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

PIŚMIENNICTWO

1. Majewski S., Pniwski T., Goyal-Stec M. Rola wirusów brodawczaka w rozwoju zmian łagodnych i złośliwych okolic narządów płciowych. *Zakażenia* 2005; 6: 58–62.
2. Klimek M. Znaczenie wirusów w ginekologii onkologicznej. *Mikrobiologia Medyczna* 2000; 2: 10–13.
3. Mastalerz-Migas A., Nowak A., Steciwko A. Wiedza i świadomość młodych kobiet w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy. *Family Med. Prim. Care Rev.* 2011; 13: 443–445.
4. Olejek A. HPV jako czynnik etiologiczny raka szyjki macicy. *Ginekol. Pol.* 2008; 2: 126–132.

Tabela 4

Znajomość czynników sprzyjających zakażeniu HPV

Czynniki ryzyka zakażenia HPV	Powiat biański						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Przerwanie ciągłości skóry	8	17	4	13	12	15	10	27	10	25	20	26
Wczesna inicjacja seksualna	15	32	16	50	31	39	8	22	14	35	22	29
Obniżona odporność organizmu	24	51	12	38	36	46	19	51	16	40	35	46
Duża liczba partnerów seksualnych	17	36	6	35	23	29	17	45,9	16	40	33	43
Palenie papierosów	10	21	9	28	19	24	11	29,7	8	20	19	25
Brak higieny rąk	20	43	17	53	37	47	9	24,3	16	40	25	0,3

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

Tabela 5

Znajomość sposobów zapobiegania zakażeniom HPV

Sposoby zapobiegania zakażeniom HPV	Powiat biański						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Związki monogamiczne	2	4,3	1	3,1	5	6,3	2	5,4	2	5	4	5,2
Szczepienia	8	17	12	38	18	23	17	46	10	25	27	35
Prezerwatywy	28	60	13	41	41	52	13	35	27	68	40	52
Edukacja zdrowotna	9	19	6	19	15	19	5	14	1	2,5	6	7,8

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

Tabela 6

Źródła wiedzy pozyskiwanej przez badanych na temat HPV

Źródła wiedzy	Powiat biański						Powiat parczewski					
	Kobiety		Mężczyźni		Razem		Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	N	%
Media	14	28,7	9	30	23	29,1	12	31,6	13	33,3	25	32
Ulotki	1	2	1	3,33	2	2,5	7	18,4	10	25,6	17	22
Znajomi	18	36,7	11	36,7	29	36,7	8	21,1	10	25,6	18	24
Rodzina	8	16,3	5	16,7	13	16,5	9	23,7	6	15,5	15	19
Inne (pielęgniarka, lekarz)	8	16,3	4	13,3	12	15,2	2	5,26	0	0	2	3

HPV (*human papilloma virus*) — wirus brodawczaka ludzkiego

- Wróblewska W. Psychospołeczne i demograficzne następstwa wczesnej inicjacji seksualnej nastolatków. *Nowa Med.* 2007; 4: 85–91.
- Nagórska M., Karabulutlu O., Wardak K., Binkowska-Bury M. Infekcje HPV — wiedza studentów pielęgniarstwa na przykładzie Polski i Turcji. *Przegląd Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego i Narodowego Instytutu Leków w Warszawie* 2013; 1: 86–94.
- Sawaryn D., Wróbel A. Poziom wiedzy młodych dziewcząt na temat raka szyjki macicy. *Medycyna Rodzinna* 2011; 2: 35–42.
- Wroński K., Bocian R., Depta A. Wiedza pacjentów na temat rakotwórczego wpływu zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV — *human papillomavirus*) w etiologii raka wargi. *Medycyna Rodzinna* 2010; 2: 23–26.
- Jurczak A., Rosińska B., Karakiewicz J. i wsp. Analiza wiedzy młodzieży dotyczącej profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego. *Family Med. Prim. Care Rev.* 2012; 14: 160–162.
- Gotlib J., Czupryńska E. Ocena wpływu programu edukacyjnego „Wybierz Życie — Pierwszy Krok” na poziom wiedzy uczniów szkół ponadgimnazjalnych na temat wirusa HPV. *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* 2013; 19: 206–210.
- Iwanowicz-Palus G., Adamska-Kuźnicka I., Bień A. Wiedza i postawy kobiet wobec profilaktyki raka szyjki macicy. *Pielęgniarstwo XXI wieku* 2010; 3–4: 9–16.